



Kotilolehto on yksi Versaillesin viihtyisimmistä viherkeitaista.

Löytöretkiä Le Nôtren puutarhoihin

31.5.2026 6.30

Puutarha-arkkitehti André Le Nôtre suunnittelemat viherkeitaat ovat hyvä syy lähteä kiertämään Pariisia sekä sitä ympäröivää Île-de-Francen aluetta. Le Nôtre syntyi 400 vuotta sitten Pariisissa ja loi ranskalaisen muoto- eli barokkipuutarhatylin.

Teksti ja kuvat: JOHANNA RAUHANIEMI

Le Nôtren silmiä hiveleville, laajoille puutarhoille ei löydy vertailukohtia Suomesta. Puutarhojen päästä päähän käveleminen vaatii hyvää kuntoa, aikaa ja siedettävän sään. Paras vierailu-aika on kukkaloistoltaan vaatimaton, mutta matkailukausi on vielä hiljainen alkukesä. Le Nôtren viherkeitaat valmistuivat hovin ja kuninkaallisten käyttöön. Nykyään ne ovat kaikille avoimia, useimmiten ilmaisia nähtävyyksiä.

Yksinkertaisesti kaunis Vaux

Le Nôtre asui koko ikänsä Pariisissa lähellä pääsponsoriaan Aurinkokuningas Louis XIV:ttä. Isänsä tavoin hän työskenteli Tuileriesin pääpuutarhurina. Hänen läpimurtotyön, Vaux-le-Vicomten linnan puutarhan, teetätti itselleen Aurinkokuninkaan rahaministeri Nicolas Fouquet. Palkkalistoilla olivat Nôtren lisäksi ajan johtavat taiteilijat, sisustussuunnittelija Charles Le Brun sekä arkkitehti Louis Le Vau.

Pariisista runsaan 50 kilometrin matka Vauxin pääportille taittuu autolla tunnissa. Linna puutarhoineen on keskellä Melunin maaseutua, pitkän puukujan päässä. Mittasuhteiltaan se on yhä vaikuttava näky.

Puutarhassa kaikki on hyvässä järjestyksessä. Korkeat kukkavaasit, patsaat, vesialtaat ja muotoon leikatut marjakuuset ryhmittyvät viivasuoraan liki kahden kilometrin pituiseen keskikäytävään nähden. Millin tarkasti saksittuihin puksipuihin on täytynyt upota useita



työtunteja. Kaukaa katsottuina puksipuuistutusten koukeroiset kuviot erottuvat hyvin punertavan tiilimurskan ansiosta. Pääpuutarha loppuu kanavaan. Sen takaiselle kukkulalle, koko puutarhan päätepiesteeseen, on tästä enää lyhyt matka.

Vauxin puutarha on parhaimmillaan vilvoittavan veden solistessa vesiputouksissa ja suihkulähteissä. Tiettyinä kesäiltoina puutarhaan ja linnan sisälle sytytetään vierailijoiden iloksi 2000 kynttilää. Kynttilöiden valossa, ilta-auringin laskiessa ajan patina pääsee oikeuksiinsa. Päivän päättää kipeäminen linnan torniin, josta puutarhan muodot ovat nähtävissä upeina.

Majesteettinen Versailles

Nicolas Fouquetien kohtalona oli päätyä Aurinkokuninkaan toimesta vankilaan. Tämän jälkeen kuningas palkkasi Le Nôtren, Le Vaun ja Le Brunin Versaillesin rakennustyömaalle. Barokkipalatsi nousi runsaan 20 kilometrin päähän Pariisista. Mittasuhteiltaan sen puutarha puistoineen on Vaux-le-Vicomteakin suurempi. Sen osien kiertämiseen vierähtää helposti koko päivä.

Versaillesin puutarha ottaa vierailijansa vastaan nötremaisesti matalin kukka- ja puksipuuistutuksin. Palatsin juurelta katsottuna ympäröivä maisema on majesteettillisen upea. Ylimmältä terassilta kaunista katseltavaa ovat orangerien appelsiini- ja palmupuuvivistöt. Hieman kauempana patsaiden ja saksittujen puiden reunustama keskikäytävä päätty ristimuotoiseen kanavaan. Hoviväen tilalla puutarhassa käyskentelevät matkailijat. Siellä täällä pensaita ja puita saksivat puutarhurit. Luonnon muotoon pakottaminen on Versaillesissa vielä jokapäiväistä elämää.

Versaillesin valmistuttua Ludvig siirsi hovinsa sinne. Kokonaisuuden ylläpito maksoi suunnattomia summia. Tuhlaus päättyi veriseen vallankumoukseen. Entisajan loistosta pilkahduksen kokee suihkulähteiden toimiessa. Tuolloin keskikäytävällä Latonan ja Apollonin altaat ovat näyttäviä. Auringossa niiden kullatut, mielikuivutukselliset veistokset kimaltelevat kilpaa vesipisaroiden kanssa. Puutarhan alalaidalla Peililähde tanssii musiikin tahtiin. Vaikutuksen tekevät myös Neptunuksen lähde ja eksoottinen kotilehto.

Suihkulähteiden luo löytää kartan avulla. Toinen vaihtoehto on lähteä itsenäisesti seikkailemaan pergoloiden, pensaskäytävien, patsaiden ja huvirakennusten viidakkoon. Ilman karttaa saattaa puutarhassa tahtomattaan vaeltaa pidemmänkin lenkin. Ruohokenttien poikki oikaiseminen on kielletty ja omien eväiden syöminenkin sallittua vain merkityllä alueella. Sääntöjä pakoon voi vetäytyä puiston suojiin. Sieltä löytyvät kuninkaallisten erakkomajat, pieni ja suuri Trianon, sekä Ranskan viimeisen kuningattaren Marie Antoinetten maalauskylä Hameau.

Fontainebleausta Chantillyyn

Versaillesista matka Le Nôtren jäljillä jatkuu Melunin eteläpuolelle, Fontainebleaun pikkukaupunkiin. Kaupungin keskustassa sijaitsevan renessanssipalatsin puutarhan Le Nôtre muokkasi tyyliin uskollisesti. Muotopuutarhan erottaa luonnonmukaisesta, rehevästä maisemapuutarhasta lampi paviljonkeineen. 1700-luvulla uusi muoti vapautti luonnon barokin kahleista. Fontainebleaun puiden katveessa voikin miettiä, kumpi tyyleistä miellyttää enemmän omaa silmää.

Fontainebleaun linnan ja puutarhan kierrettyään on jo valmis yöpymään ranskalaisella maaseudulla. Tasokkaita ja kohtuuhintaisia perhemajoituksia löytyy esimerkiksi Gîtes de France ja Clévances-järjestöjen nettisivuilta. Majoituksen voi varata suoraan omistajalta. Aamiaispöydässä tarjolla on iso kuppi kahvia, itse valmistettuja herkullisia hilloja ja juustoja sekä croissantteja. Ennakkoluuloista huolimatta perhemajoituksissa pärjää englannin kielellä tai auttavalla ranskalla.

Pariisin pohjoispuolella majoittuva löytää Le Nôtren uudistaman puutarhan Chantillystä, joka sopii hyvin myös päiväretkikohteeksi Pariisista. Chantillyn puutarhassa on joka puolella vettä. Linnaa ympäröi vanha vallihauta. Etupiha on altaiden, suihkulähteiden sekä pitkän kanavan jäsentämä. Tiheä puisto kätkee sisäänsä pienen maatilan ja lasten leikkipaikan. Viimeistään linnan etupihalla näkee itsensä André Le Nôtren patsaan. Hänelle pitää seurata linnan omistanut Aurinkokuninkaan veli, Condén prinssi.

Esikaupunkien viherkeitaita

Pariisissa Le Nôtre tunnetaan Luxemburgin puutarhan uudistajana sekä Tuileriesin pidentämisestä Champs-Élysées -puistokaduksi. Esikaupunkipuistoista Le Nôtre jätti käden jälkensä Saint-Cloudiin, Sceauxiin sekä Saint-Germain-en-Layeen. Ainakaan Saint-Cloudin puistoon ei aja sattumalta. Reitin selvittäminen etukäteen on vaivan arvoista, sillä 460 hehtaarin puistossa pääsee eroon suurkaupungin melua ja ruuhkia. Puistossa etäisyydet ovat pitkiä ja jalkojaan sekä aikaansa säästää päättämällä etukäteen, mistä portista menee sisään ja mistä tulee ulos. Puistossa näkee myös autoilijoita. Heiltä peritään puiston porteilla pieni pääsymaksu.

Saint-Cloudin komeasta linnasta on jäljellä enää kasa raunioita. Sen puutarhasta muistuttavat terassit, suihkulähteet, sammaloituneet



Chantillyn mielikuivutuksellisia patsaita kannattaa pysähtyä katsomaan tarkemmin. Aikaansa voi viettää linnaa ympäröivässä 115 hehtaarin puistossa.



André Le Nôtren patsas löytyy Pariisin pohjoispuolelta, Chantillyn linnan etupihalta.



Versaillesin linnan juurella levittäytyy geometrinen, ranskalaistyylinen muotopuutarha.

patsaat ja rampit sekä Le Nôtre suunnittelemat korkeat vesiporaat. Näyttävät kukkaistutukset pehmentävät ajan jälkiä. Näköalapaikalla tietää olevansa Pariisissa, sillä noin kymmenen kilometrin päässä hämmöittää Eiffel-torni ja etualalla virtaa Seine.

Pariisin eteläpuolisen Sceauxin uudistamisen Le Nôtre sai tehtäväkseen Fouquetin seuraajalta rahaministeri Jean-Baptiste Colbertilta. Vaux-le-Vicomtea muistuttava puutarha on tehty loivaan rinteeseen. Suorat kävelytiet ja pyöreät suihkulähdekeitaat halkovat tasaisiksi leikattuja ruohokenttiä. Kukkia saa puutarhasta etsimällä etsiä. Väriä niiden sijaan tuovat kirkkaan vihreät ruohokentät ja tummanvihreät havu- ja puksipuut. Näkymät ovat avarat joka suuntaan, ja pitkän kanavan rannat tarjoavat mitä parhaimman lenkkeily- ja kävelymaaston. Kesällä puisto on lähes varjoton ja kuuma paikka. Saitä pakoon pääsee rinteiden päällä sijaitsevan palatsin museoon.

André Le Nôtre puutarhojen kierros päättyy luontevasti Saint-Rochin kirkkoon, jonne vuonna 1700 kuollut Le Nôtre on haudattu. Hämärässä salissa muistelee kaiholla Le Nôtre viherkeitaita. Elämänsä ehtoolla hän omisti niistä kauneimmat sielunveljelleen, puutarhoista ja arkkitehtuurista kiinnostuneelle Aurinkokuninkaalle.

PLUSSET

- o Pienellä alueella on paljon hienoja ja ainutlaatuisia nähtävyyksiä.
- o Puutarhoihin ja linnoihin voi ostaa erilliset pääsyliput.
- o Siistit ja hyvin hoidetut vierailukohteet
- o Maaseudulla on kohtuuhintaisia majoitusvaihtoehtoja.
- o Maa on matkailijaystävällinen.
- o Maantiet ovat hyväkuntoisia ja opasteet selkeät.
- o Ruuissa ja viineissä on maakuntakohtaisia herkuja.

MIINUKSET

- o Puutahoissa on kuuma helteellä, sillä penkkejä ja varjoja vähän.
- o Isoille autoille on vähän parkkipaikkoja.
- o Pohjois-Ranskan alkukesä voi olla kolea.
- o Suosituimmat nähtävyydet ovat hyvin ruuhkaisia.
- o Englannin kielellä pärjää, mutta ranskan kielen taito ei ole pahitteeksi.

FAKTAT RANSKA

Pääkaupunki: Pariisi sijaitsee yli 11 miljoonan asukkaan Île-de-Francen hallintoalueella.

Asukkaita: yli 63 miljoonaa

Pinta-ala: n. 550 000 km²

Aikaero Suomeen: -1 tunti

Kieli: ranska

Valuutta: euro

Ilmasto: etelässä välimerellinen, Keski- ja Itä-Ranskassa mannerilmasto

Muuta: Ranska on kansainvälisen matkailun ykkösmaita ja Pariisi on pitkään ollut yksi maailman suosituimmista matkailukohteista.



Kesällä Vauxin puutarha on kuuma, lähes varjoton paikka. Etäisyydet eri osien välillä ovat pitkiä.



Pariisi on rakastavaisten luvattu kaupunki,



Sceauxin puutarhan palatsissa toimii yleisölle avoin, ilmainen museo.



Perhemajoitusten aamiaispöydät notkuvat oman keittiön herkkuja croissanteista hilloihin.



Saint-Cloudin näköalapaikalta saa ihailia näkymiä kohden Pariisin ydinkeskustaa.